

08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 273

פרשת שמות | הנהגת הבריות באהבה ובעין טובה

מסי לרות אל הנפש

שביבי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 אני לא בטוח בכלל
- 5 חוט שיערה מבדיל
- 9 לתקן ולא לשבור
- 11 לך בעקבות החץ
- 11 לב אוהב ורחום
- 14 עין טובה - ביאורה
- 15 אהרן אוהב שלום
- 18 אוהב את הבריות ומקרבן לתורה
- 19 ראשית הכל - יציבות נפשית
- 21 מקרבן אל התורה
- 23 ומקרבן לתורה - בהירות ועקביות
- 24 טוב או לא?
- 26 העולה מן האמור להלכה ולמעשה

מוקדש לעילוי נשמת אמנו היקרה
אוריאל בת זחורה ז"ל
נלב"ע י"ט סיוון התש"ע
ולהבריל לבדיקה והצלחת
יואל ושרידי מנחם הי"ו

מוקדש לעילוי נשמת
בן ציון בן לאה ז"ל
נלב"ע כ"ז אייר התשפ"ב
ולהבריל להצלחה בנשמות ורוחניות
ל דוד דוד הי"ו
ולכל משפ' מודחי הי"ו

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאי"ר לארץ

התנסות והתפתחות ספרי מורשת ודיבור הרב יורם מיכאל אברג'ל ז"ע א

8771301 ת.ד. 345 נתיבות 08-37-40-200

office@h-l.org.il

www.hameir-laarets.org.il

08-649-9859 קו 'המאיר לארץ'

08-37-40-200

077-223-1130

המאיר לארץ

054-26-380-26 לקבלת 'רגע של אור'

ע"ר 580654762 | למוטד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת שמות

אני לא בטוח בכלל...

לראות בבירור את הטוב בעינים, אבל אני לא רואה באופן ברור שזה טוב.

ואני אסביר את דברי:

לכל אדם ישנם כמה וכמה סוגי מעברים בחיים כמו המעבר מרווקות לחיי נישואין, וכמו המעבר משמו הפרטי לשם אבא...

כל מעבר שכזה יוצר התמודדות חדשה ודורש גלגות כחות נפש חדשים.

אך למרות זאת, אין כל כך סכנה במעברים הללו, וגם אם יש סכנה היא לא תמידית, אך ישנו מעבר אחד שהוא מלא סכנה, והסכנה היא תמידית, בכל רגע ורגע, בכל שניה ושניה - המעבר מחיי הפרט להנהגת ציבור!

ועתה אתה מבין - סיים האב את דבריו - מדוע אני לא בטוח שאפשר להגיד לך מזל טוב, הרי נהיית מנהיג ציבור!

אבא היקר, אני לא נכנסתי להנהגת ציבור, אני לא נבחרתי להיות ראש עיר או חבר כנסת, בסך הכל התמנתי להיות רב מושבי!

דניאל נקש קלות על דלת בית הוריו ונכנס. כצפוי, ליד החלון ישב אביו ולמד גמרא.

אותה תנוחה, אותו ניגון, כבר עשרות שנים - הרהר דניאל בהערצה.

דניאל ניגש אל אביו ונישק את ידו, ולאחר מכן אמר: 'אבא! ברוך ה', בשעה טובה, התמנתי להיות רב מושב באחד ממושבי צפון הארץ!'

האב הזקן הביט בו בעיניו הטובות ומלאות החכמה וביקש: 'דניאל, אמור לי בבקשה איך אני צריך להגיב לשמועה הזו?' **דניאל** הביט בו בעינים מתפלאות: 'איך להגיב?! לשמוח. לברך אותי. להגיד לי מזל טוב!'

אביו הביט בו ושתק.

שתיקה ארוכה.

ואז פתח ואמר: 'דניאל בני! אני לא בטוח בכלל שאני יכול לומר לך מזל טוב!'

'אבא! אני לא מבין. למה?'

תבין - הסביר האב - כדי לאחל למישהו 'מזל טוב' צריך

מבין איזו סכנה יש בחיי רב מושב,¹ אם כן אין ברירה, בוא נלמד יחד'...

אביו סקר אותו שוב ואמר: 'אני רואה שאתה לא מבין אותי, אתה לא

מעין החכמה

משאלתם, לא התמהמה, וכבר בלילה ההוא, שאל את הדבר בשאלת חלום ממתיתבתא דרקינא.

הבוקר אור, והגאון שלח לקרוא לפניו את ראשי הקהל, ובפנים צוהלות בישר להם את אשר השיבוהו מן השמים. שכך השיבוהו, בלשון הפסוק בספר שמות: "הנני עומד לפניך שם על הצור" (שמות יז, ו).

וביאור התשובה:

'הנני עומד לפניך שם'- ראשי תיבות 'העשלי, על הצור' - בגימטריא 'קראקא'...

או אז ידעו כל באי עולם ללא עוררין כי מן השמים נבחר גאון העולם המפורסם, הרבי ר' העשל. לכהן כרבה של עיר ואם בישראל, קראקא המעטירה. ואכן, כל ימיו ישב בתוככי קראקא ועליה היתה הדרתו, וממנה פרושה היתה מצודתו על פני כל העולם היהודי.

משהוטל על שכמו העול, ולא עול עירו בלבד, אלא עול הגליל כולו - לרבות כל

העיירות והכפרים הסמוכים לה - חגר הרבי ר' העשל בעוז מתניו, ואמר לעשות שלא תשתכח תורה מישראל. עלה, איפוא, על עגלה, נטל עמו את משמשו ואת כלי הקודש הנצרכים לו למסעו, ואמר שאינו יורד מעליה עד שלא יסיים סיבובו בכל אותם עיירות וכפרים שבגליל, כדי לחזק את בדיק הדת בקרב הקהילות היהודיות ולהעמיד את חומת קיום התורה והמצוות על תילה.

ויצא הרב מקראקא וילך למסעו, הלך ונסוע סחור סחור בכל רחבי המחוז, ולא פסחה רגלו על אף ישוב של ישראל בכל

1. הצדיקים היו מודעים לסכנה שיש בכך ולכן הם חיפשו מישהו שיבקר אותם. ונביא סיפור על אחד מן הצדיקים הללו...

סיפר הגאון הרב מרדכי גרליץ שליט"א (בסוד עבדי, חלק א עמוד רו - הועתק ברשות המחבר), וז"ל:

אך שכנו בקראקא, עיר ואם בישראל, והמחוזות הסמוכים לה, החגיגות והשמחה לרגל הכתרתו של הרב החדש, הגאון הנודע והמהולל, הרבי ר' העשל, על העיר וכל גלילה, וכבר הטיל הרב החדש את עצמו אל תוך קלחת היום-יום, רבת האחריות והפעלים.

זה תקופה ארוכה שמתייגעים היו, ראשיה, טוביה ופרנסיה של העיר, למצוא רב הגון בעל שיעור קומה כדבעי, להושיבו על כס הרבנות הנעלה של עיר גדולה לאלקים כקראקא. מועמדים רבים הציעו את מועמדותם למשרה זו, אלא שימים רבים לא מצאו המנהיגים אניני הדעת את אשר היו מבקשים.

אך זה לאחרונה נמנו ראשי הקהל וגמרו להקריב את משפטם ואת ההחלטה הקשה המוטלת עליהם, לפני הרב הגאון הישיש, עיר וקדיש, המקובל האלקי, רבי נתן שפירא, בעל המחבר ספר מצת שימורים, אשר שהה באותה העת בקראקא עירם, ולשאול את פיו כאשר ישאל איש במשפט האורים. מופלג בחכמה ובשנים היה הגאון, וכל תיבה היוצאת מפיו - קודש קדשים היא בעיני כל שומעיה.

נהירים היו לו, לגאון רבי נתן, שבילי רקיע יותר משבילי ארץ, והואיל ושמע את

לדלג ולפסוח עליו, שהרי דין נפשות מועטות כדן קהילה גדולה, ואין בכלל אלא מה שבפרט.

נתכנסו להם כל יהודי הכפר להקביל פניו של המרא דאתרא בטרקלינו של הפונדק המקומי, וערכו לכבודו סעודה גדולה כיד המלך.

אף הוא הסב עמהם באהבה וחיבה, והרעיף עליהם מדברותיו כדרכו בקודש. פתח בדברי אגדה וחרזים בתוכחות מוסר. תיבל דבריו במדרשים המושכים את הלב, ושזר בתוכם הלכות נחוצות וחומריהן. הדריכם באורח חיים והורם דעת ביורה דעה.

כך היה יושב ומגלגל עמהם שעות על גבי שעות, והם יושבים סביבו ונהנים מזיו השכינה, ואין איש שם על לב כיצד חומקות השעות ועוברות להן בזו אחר זו, וכבר חלף חצות ליל והם עסוקים עדיין במסיבתם.

בעת ההיא, ישב בכפר מלמד דרדקי אחד, ר' מרדכי שמו, אשר השכיר את עצמו לבני הכפר להיות להם מלמד להועיל לילדיהם, והם היו מעלים לו משכורת צנועה חלף עבודתו.

והיה אותו מלמד תמים ומיתמם, ואין דעתו מעורבת עם הבריות. מבוקר עד ערב שוקד היה על תלמודו עם תלמידיו, ואינו יוצא מד' אמותיו של היחדר' וחוצה. רק בשעות הערב, יוצא היה בדרכו אל הפונדק, שם מתפלל היה תפילת ערבית, אוכל בחטף פת ערבית ופורש מיד לישון את שנתו בקרן זווית, שהיתה מוקצת למענו בין הכותל והתנור. שכן, מסורת היתה בידו מקדמת דנא, שלא יעבור עליו חצות לילה בשינה, לפיכך מקדים היה לעלות על יצועו.

כיון שהגיע חצות לילה, מקיץ היה משנתו, נוטל ידיו ויורד בזריזות מעל משכבו, ומטייל עצמו על הקרקע בבכי ובאנחה, לקונן

הגליל ההוא. ובכל מקום בואו - שמחה וששון ליהודים, משתה ויום טוב ורבים מעמי הארץ מטיבים מעשיהם ומיישרים דרכם, כי זרח הוד קדושתו עליהם ואור חדש האיר בלבבם.

לא היתה דרכו של הרב, לעורר את לבבם של בני הישובים בזריקת מרה ובהזעפת פנים, כי אם בסבר פנים יפות ובהלבנת שיניים. כאב אוהב ורחמן, המיישר מסילות בלבב בנו יחידו, אגב לטיפות רוך ודברי פיוסין.

לפיכך, משאך דרכה כף רגלו בישוב כל שהוא, מיד הציף גל של שמחה את כל בני המקום. למנערם ועד זקנם נוהרים היו לקבל את פניו בדיצה ובצהלה, בגילת ורנן, ויום טוב היו עושים לכבודו למקצה הישוב ועד קצהו. משביתים מסחר ושומטים ידם מכל מלאכה, אנשים, נשים וטף. ומיום בואו למקומם ועד צאתו - אין להם בעולמם אלא ד' אמותיו של הרב ובליעת מוצאי פיו כביכורות בטרם קיץ.

והוא, יושב ביניהם בניחותא ובאורך רוח, ומגלגל עמהם בדברים שבינם לבין המקום ובדברים שבין אדם לחברו. מתקן להם עירובין ומקוואות, מתחקה על עקבותיהם של השוחטים, בודק בציציותיהם של מלמדי תשבי"ר, מזהיר על הלכות שבת החמורות, שהן כהררים התלויים בשערה. גודר להם גדרים ועומד בפרץ, ואינו מניח מצוה קלה כחמורה שתהיה, חס וחלילה, רפויה בידיהם. והכל הוא עושה בשובה ובנחת, בקול דממה דקה ובמאור פנים, כדי לחבב את המצוות עליהם ולייקרן בעיניהם, שלא יהיו עושים כמצות אנשים מלומדה וכדי לצאת ידי חובה גרידא, אלא שיהיו עושים מאהבה לנחת רוח לאביהם שבשמים.

ימים רבים עשה הגאון בדרכו זו, עד שהגיע ובא אל אחד הכפרים, אשר על אף שדירון של ישראל מועטים בו ביותר, לא אבה

כל השומעים והרואים, הבינו ללא פקפוק, על מה הוא מוזמן ולצורך מה הוא מובהל לבוא. לא נותר ספק בלב איש, כי עתה ישקול למטרפסיה (יטול גמולו הנגיע לו) כפי מדתו, ופטור בלא נזיפה אי אפשר, לאחר חוצפתו בליל אמש. עמדו, איפוא, הכל, צופים ודורכים, בשעה שהגיע המלמד לכנוס אל הרב, סקרנים לדעה מה יִעֲשֶׂה לו ומה יעלה בגורלו.

כיון שנכנס המלמד לחדרו של הרב, קם הרב ונעמד לפניו מלוא קומתו. תדהמה אחזה בכל הנוכחים, ופניהם לבשו ארשת של תמהון, רק המלמד נותר בתמימותו עומד שליו ורגוע, ממתין לדעת לצורך מה הוא מתבקש. פנה אליו הרב ושאל:

'ר' מרדכי, מהו גובה משכורתכם, הניתנת לכם כשכר לימוד באתרא הדין?

'כך וכך! - השיב המלמד.

'משכורתכם עלי בכפליים! - קרא הרב באזניו - ויבלבד שתבואו עמי לקראקא, לשמש לי כמוכחי! מוטל יהיה עליכם להביט אחרי בשבע עינים, ולהוכיחי על כל עוול אשר ימצא בדרכי, כקטון כגדול, מבלי משוא פנים!

נאות המלמד להצעת הרב, ונתרצה לילך אחריו לקראקא. עמד הרב, ומינה להם, לבני הכפר, מלמד אחר תחתיו, כדי שלא יהיו ניזוקים, חס ושלוש, מחמתו, ונטלו לר' מרדכי עמו לעירו.

למן היום ההוא, לא זזה ידו של המלמד מתוך ידי הרב, והיה כרוך על עקבותיו על כל צעד ושעל, ומדקדק עמו כחוט השערה. עינו פקוחה על כל דרכיו, ואינו חוסך ממנו שבת פיו לתת לו כדרכיו וכפרי מעלליו, ואף קָבַל עִם ועדה היה מוכיחו, בכל עת ובכל מקום שמצא לנכון.

בוקר אחד, בשעה שהיה הרבי ר' העשל יושב ושונה, קודם שהגיע זמנו לילך לבית

על חורבן בית מקדשנו ותפארתנו ועל שכינתא דאיהי בגלותא. לאחר מכן, ממשיך היה לעסוק בתורה ובעבודה עד שיעלה עמוד השחר - וחוזר חלילה אל תלמידיו שביחדר'.

גם בלילה ההוא, בו שהה הרבי ר' העשל בכפר, לא שינה המלמד מהתנהגותו דבר וחצי דבר, והואיל והגיע זמנו לעלות על יצועו, לא נשא פנים למסיבת היהודים שבפונדק ולרב היושב בראשה, ופנה לו לפינתו לישון את שנתו כדבר לילה בלילו. כיון שהגיעה שעת חצות, התעורר ר' מרדכי המלמד כהרגלו, והתגבר כארי לעמוד לעבודת בוראו. הפיל עצמו ארצה בקול נהי, נטל מלא קומצו אפר מקלה והניח על ראשו, מיד החל מעיין של דמעות מפכה מעיניו, והוא פתח באמירת 'תיקון חצות' בבכי חרישי קורע לב.

תוך כדי אמירה הבחין המלמד במסיבת היהודים הנמשכת עדיין בשעה זו. תמיהה גדולה מהולה בצער מילאה את לבבו, ונבצר ממנו להמשיך בקינותיו מבלי להגיש עצומתו על מה שלא נראה בעיניו כהוגן. קם, איפוא, ממכון שבתו על הקרקע, ובעוד דמעתו על לחיו ויתיקון חצות' על לשונו, ניגש אל קהל היושבים במסיבה והטיח בפניהם דברים כדרבנות.

'קול ברמה נשמע, נהי בכי תמרורים. ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו, שאוג ישאג על נהו - ואתם יושבים לכם פה בהרחבת הדעת במסיבת מרעים!'

סיים המלמד את תוכחתו הקצרה והנוקבת, ושב לשקו ולקינתו, כאילו לא היה דבר, אך ברב, כפי הנראה, פגעו הדברים ביותר, שכן, חיש מהרה ציוה להביא מים אחרונים, כל המסובים נטלו לידיים ובירכו, ומיד לאחר מכן נתפרדה החבילה, ונתפזרו כל הנוכחים איש איש לביתו.

ביום המחרת, בהיות הבוקר, שלח הרב להזעיק אליו בדחיפות את ר' מרדכי המלמד.

חוט שערה מבדיל...

'על רב לזכור בכל עת ובכל רגע, כי תמיד הינו על הסף שבין מזכי הרבים לבין ח"ו מחטיאי הרבים, על הסף שבין עומק רום לבין עומק תחת.

בספר היום יום של הרבי מליובאוויטש זיע"א (כ"ג אדר ב'), נכתב כך: **הרבי** הרש"ב מליובאוויטש אמר לרב אחד בעל עבודה ומתמיד בלימודו:

מעין החכמה

'הריני מוסר מודעה בפניכם, כי מהיום והלאה אינני מוכיח עוד את כבודו מ טוב ועד רע, ונא לשחררני מתפקידי זה!"

נדהם הרב ביותר, והבין, כי חמת המוכיח עלתה עליו, מכיון שסבור הוא, כי מזלזל הרב בתוכחותיו, ואינו שם על לב להטיב את דרכיו ולבלתי שוב לסורו כפעם בפעם. החל, איפוא, מפיל תחינתו לפניו ומדבר על לבו לרצותו. אמר לו:

'ר' מרדכי רחימאי, נעניתי לך, מחול לי! לא מתוך שאני מזלזל, חס ושלום, בתוכחותיך, אחרתי היום לבוא לבית התפילה, אלא שתקפה עלי משנתי ונתעצמתי בקושיא חמורה, עד שלא הבחנתי בחלוף שעת התפילה. אך האמן לי, בהן צדקי, כי יד השגגה היתה באמצע. מחמת אונס אירע הדבר. לא מתוך קלות ראש, חלילה!"

היישיר המוכיח מבט תקיף אל תוך עיני הרב, וקרא בקול:

רבי! יהודי, אשר הר"י מאורליאנש, בעל התוספות, מתלוח אליו בדרכו לבית הכנסת, איננו זקוק לי ולתוכחתי!"...

עוד באותו היום פרש ר' מרדכי מתפקידו, ארו את מטלטליו ונעלם מקראקא כלעומת שבא.

או אז ידעו הבריות והבינו, כי לאו קטלא קניא באגמא היה זה המלמד, וכי לא בכדי בחר בו הרבי ר' העשל לשמש לו כמוכח.

הכנסת לתפילת שחרית, נתעצמה עליו משנתו ונתארכה לו שעתו, ולא חלה ולא הרגיש בהתאחר לו זמן תפילה. קפץ עליו רוגזה של קושיית הר"י מאורליאנש שבתוספות, ולא יכול היה להיפרד הימנה מבלי שיעלה לה ארוכה ותירוף כראוי לה, כדי שיהיה העקוב למישור והרכסים לבקעה. וכד חלפא שעתא, וכבר היתה השעה מאוחרת הרבה, נתעורר מעומק עיונו, ומצא את עצמו בחדר תלמודו בשעה זו שהציבור מתפללין כבר בבית הכנסת.

מיהר ונטל את טליתו ואת תפיליו ועשה דרכו במרוצה לבית התפילה, תוך שלבו נוקפו בקרבו ומכין הוא את עצמו לקבל קיתון של רותחין מפיו של המוכיח, על איחור הזמן שהציבור מתפללין.

עוד לא הספיק הרב להציב כף רגלו על סף בית הכנסת, וכבר ניצב המוכיח לקראתו, חמור סבר וזעוף פנים, מוכן ומזומן למלא את תפקידו. אך משהביט המוכיח ברב פנים אל פנים, שינה לפתע את טעמו, נרתע לאחוריו ובלם את פיו שלא לומר את שביקש לומר. תמה הרב על הדבר, וכבר היה בלבו על המוכיח המועל בתפקידו, שהרי מן הדין ומן היושר צריך היה להוכיחו על פניו כדבעי. שמר הרב את הדבר בלבו, ואמר לדחותו לאחר התפילה.

לאחר התפילה, מיהר המוכיח אל הרב ואמר לו:

לבני אדם לכל אחד ואחד כפי כחו, כל מה שיוכל להשפיע עליו מחכמתו ישפיעהו, ולא תטרידהו שום סיבה כלל.

והנה, אל החכמה שני פנים... כך יהיה אל האדם שני פנים:

הפן הראשון הוא התבודדותו בקונו, כדי להוסיף בחכמה ולתקנה.

השני - ללמד בני אדם מאותה חכמה שהקב"ה השפיע עליו. וכמו שהחכמה משפעת אל כל ספירה וספירה כפי שיעורה וצרכה, כן ישפיע בכל אדם כפי שיעור שכלו אשר יוכל שאת והנאות אליו לצרכו, וישמר מלתת יותר משיעור שכל המושפע, שלא תימשך ממנו תקלה, שכן הספירה העליונה אינה מוספת על השיעור המוגבל במקבל.

ועוד, שדרך החכמה העליונה להיותה משגחת על כל המציאות, מפני שהיא המחשבה החושבת על כל הנמצאות, ועליה נאמר: "כִּי לֹא מְחַשְׁבוֹתַי מְחַשְׁבוֹתֵיכֶם" (ישעיה נה, ח), וכתיב: "וְחָשַׁב מְחַשְׁבוֹת לְבַלְתִּי יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדְּחַ"

ועל כל העניינים לנגוע בפנימיות נקודת הנפש ממש, כי בנפשו הוא.²

אתה מבין - פנה האב לדניאל - חייו של רב תלויים על חוט שצרה, אם הוא יזכה - הרי הוא יעלה עמו את כל הסרים למשמעתו. ואם חלילה לא - הרי הוא יפיל עמו את כולם לשאול ולאבדון...

ולא עוד אלא שרב - המשיך האב והסביר - נקרא 'תלמיד חכם', שפירושו 'תלמיד של חכמת התורה', וזה דורש ממנו להתנהג כפי שמתנהגת החכמה העליונה!

ומצאנו למקובל האלקי רבי משה קורדובירו זיע"א שגילה כיצד מתנהגת החכמה העליונה, וזה לשון קדשו (תומר דבורה - פרק ג):

'הנה, החכמה העליונה פרושה על כל הנמצאים כולם, עם היותה נעלמת ונשגבה מאוד, ועליה נאמר: "מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיהָ ה' כָּל־מַחְשְׁבוֹתָיָהּ עֲשִׂיתָ" (תהלים קד, כד). כך ראוי לאדם שתהיה חכמתו מצויה בכל, ויהיה מלמד להועיל

מעין החכמה

שאלו החפץ חיים ומה מצב טהרת המשפחה? ענה הרב, מה ביכולתי לעשות יש קשיים...

נעץ בו החפץ חיים את מבטו ואמר לו: 'מה ביכולתך לעשות? - ביכולתך להתעלף מרוב צער!'

2. פעם נפגש רב של עיררה אחת עם החפץ חיים והחלו לדבר.

שאלו החפץ חיים האם נשמרת אצלכם השבת? ענה הרב, מה ביכולתי לעשות הצעירים של היום...

שאלו החפץ חיים ומה מצב הכשרות? ענה הרב, מה ביכולתי לעשות לא שומעים לי.

רחמן על ברואיו, ויהיה תמיד מתפלל בצרת המצרים כאילו היו בניו ממש וכאילו הוא יצרם, שזהו רצונו של הקב"ה, כדרך שאמר הרועה הנאמן: "האנכי הרייתי את כל־העם הזה אם אנכי ילדתיהו פי תאמר אלי שאהו בחיקך" (במדבר יא, יב), ובזה ישא את כל עם ה' כאשר ישא האומן את היונק - **בזרועו יקבץ טלאים ובחיקו ישא, עלות ינהל, הנכחדות יפקוד, הנעדר יבקש, הנשברת ירפא, הנצרכה יכלכל, האובדות יחזיר, וירחם על ישראל וישא בסבר פנים יפות משאם, כאב הרחמן העליון הסובל כל, ולא יכול ולא יתעלם ולא יקוץ וינהל לכל אחד כפי צרכו.** אלו הן מדות החכמה של אב רחמן על בנים.

עוד צריך להיות רחמיו פרושים על כל הנבראים, שלא יבזם ולא יאבדם. שהרי החכמה העליונה היא פרושה על כל הנבראים, דומם וצומח וחי ומדבר. ומטעם זה הוזהרנו מביזוי אוכלים. ועל דרך זה ראוי שכמו שהחכמה העליונה אינה מבזה שום נמצא והכל נעשה משם, דכתיב: **'פֶלֶם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ, כֵּן יִהְיֶה רַחֲמֵי הָאָדָם עַל כָּל מַעֲשָׂיו יִתְבָּרֵךְ.** ומטעם זה היה עונש רבינו הקדוש, על ידי שלא חס על בן הבקר שהיה מתחבא אצלו ואמר לו: **זִיל לִכְךָ נּוֹצַרְתִּי** (בבא מציעא פה.), באו לו יסורין, שהם מצד הדין, שהרי הרחמים מגינים על הדין, וכאשר ריחם על החולדה ואמר: **יִרְחַמֵּנוּ עַל כָּל מַעֲשָׂיו**

(שמואל-ב יד, יד), וכתיב: **"כִּי אֲנֹכִי יִדְעָתִי אֶת־הַמְחַשְׁבֶּת אֲשֶׁר אֲנֹכִי חָשַׁב עֲלֵיכֶם נְאֻם ה' מִחֻשְׁבוֹת שְׁלוֹם וְלֹא לְרָעָה לְתַת לָכֶם אַחֲרֵית וְתִקְוָה"** (ירמיה כט, יא).

כך צריך האדם להיות עיניו פקוחות על הנהגת עם ה' להועילם, ומחשבותיו תהיינה לקרב הנידחים ולחשוב עליהם מחשבות טובות, כמו שהשכל חושב לתועלת הנמצא כולו, כך יחשוב הוא תועלת החברים. ויתיעץ עצות טובות עם ה' ועם עמו בפרט ובכלל, והיוצא מהנהגה הטובה ינהלוהו אל ההנהגה הישרה, ויהיה לו כמו שכל ומחשבה לנהגו ולנהלו אל המנהג הטוב והיושר, כמחשבה העליונה המיישרת האדם העליון.

ועוד, החכמה תחיה הכל, כדכתיב: **"הַחֻכְמָה תַּחְיֶה בְּעַלְיָה"** (קהלת ז, יב). כך יהיה הוא מורה חיים לכל העולם וגורם להם חיי העולם הזה וחיי העולם הבא וממציא להם חיים. **זה הכלל: יהיה נובע חיים לכל!**

ועוד, החכמה אב לכל הנמצאות, כדכתיב: **'מִהָ רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה' פֶּלֶם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ, וְהֵן חַיִּים וּמַתְקִימִים מִשֶּׁם.** **כך** יהיה הוא אב לכל יצוריו של הקב"ה, ובפרט לישראל, שהן הנשמות הקדושות האצולות משם, ויבקש תמיד רחמים וברכה לעולם, כדרך שהאב העליון

להעלותם ממעלה אל מעלה: מצומח לחי, מחי למדבר - שאז מותר לעקור הצומח ולהמית החי, לחוב על מנת לזכות...

ואם כל אדם כך, רב מושב, הממונה על כמה וכמה אלפי בני אדם, על אחת כמה וכמה שמוטלת עליו האחריות להשגיח על כל בני קהילתו!...

כתיב, ניצל מן הדין,³ מפני שפרש אור החכמה עליו, ונסתלקו היסורים.

ועל דרך זה לא יבזה שום נמצא מן הנמצאים, שכולם בחכמה, ולא יעקור הצומח אלא לצורך, ולא ימית הבעל חי אלא לצורך, ויברור להם מיתה יפה בסכין בדוקה, לרחם כל מה שאפשר.⁴
זה הכלל: החמלה על כל הנמצאים שלא לחבלם, תלויה בחכמה. זולתי

מעין החכמה

רבה. ביקש לדעת, שתה בצמא, ליבן והבהיר, ושוכנע. בכל, מלבד דבר אחד: השחיטה הכשרה. כחבר בארגון 'צער בעלי חיים' נבצר ממנו להבין מדוע מתנגדים החרדים להימום הבהמה במכת חשמל, כדי שלא תחוש בכאב. גם כשהבין שבהימום יש חשש פגיעה במוח והטרפת הבהמה לא נחה דעתו: אם כן, שתאסר השחיטה!

הואיל והשמיע את דעתו בנחרצות במהלך הסמינר, ידע הרב גרילק לקראת מה הוא הולך באותה הרצאה. היא היתה כעין דרשיה בינו לבין הרופא, כשהקהל מאזין כצופה מן הצד.

הרב גרילק פתח בהרצאה. אמר: שהתורה ציונה שסכין השחיטה תהיה חלקה לחלוטין, שלא תהיה בה פגימה, אף לא כחגירת ציפורן - זה מראה שביקשה למנוע סבל מן הבהמה. הלא כן?

כן, הודה הרופא, אבל...

ב'אבל' נדון מאוחר יותר. כשהתורה פסלה שחיטה ששהו במהלכה, שהיתה בה הפסקה, הרי גם זה מורה שביקשה למנוע סבל מהבהמה.

3. וכך מובא בגמרא הקדושה (סו):

פעם הביאו עגל לפני רבי יהודה הנשיא כדי שישחוט אותו. הלך אותו העגל והניח את ראשו תחת כנף בגדו של רבי יהודה והיה עושה קולות של בכי כמי שמתחנן על נפשו שלא ישחטוהו, אך רבי יהודה לא התייחס לכך ואמר לאותו עגל: 'לך לשחיטה כי לכך נוצרתי'.

וכשראו בשמים שרבי יהודה הנשיא לא ריחם על אותו עגל החליטו להביא עליו יסורים קשים ומרים במשך שלש עשרה שנה, עד שיום אחד כשהיתה שפחתו של רבי יהודה מנקה את ביתו וראתה שם עכברים קטנים ובאה להשליך אותם, ואמר לה רבי יהודה: הניחי להם, שהרי נאמר: "ורחמיו על כל מעשיו" (תהלים קמה, טו), ומיד כשראו בשמים שריחם על אותם עכברים הוחלט לרחם עליו ולהעביר ממנו את היסורים.

4. סיפר הגאון רבי משה גרילק שליט"א

(הובאו דבריו בספר מעיין האמונה, חלק א - עמוד תקו, לגאון רבי שלום מאיר ולך שליט"א):

בסמינר לבעלי תשובה שנערך בטורונטו השתתף רופא בכיר, שגילה מעורבות

לתקן ולא לשבור

דניאל הביט באביו בעינים מזוגזגות ואמר:
'אבא! אין מה לומר, בלבבל אותי
לגמרי! אז זה טוב להיות רב או לא?'

חיך קל עבר בחטף על שפתי האב,
ואחר אמר: זה תלוי ואני אסביר!

כידוע, בששה ימים ברא הקב"ה את
העולם. בששה ימים ברא

עוית של זעזוע חלף על פניו של
דניאל: 'אבא! עכשיו אני
מתקשר ומודיע להם באופן חד משמעי,
שאני מוותר על התפקיד!'

אביו הזדעזע: 'חס ושלום! מי נתן לך
את הרעיון הטיפשי והמטופש
הזה?! לוותר על תפקיד של רבנות?!'

מעין החכמה

מתחבר למעגל ויליס המוליך את הדם למוח,
אלא מתעקס ומתחבר לעורק הצואר. במיוחד
כדי למנוע צער מהבהמה בשחיטה. כשהעורק
נחתך בשחיטה מתנקז גם דם העורק השדרתי
החוצה, והבהמה נתקפת הלם מאליה ואינה
חשה כל צער!

לא יתכן! - הרופא נתקף הלם. מדוע שהעורק
יתעקס, מדוע יתחבר אל העורק המקביל
ולא ימשיך ישירות למעגל ויליס ולמוח?

מדוע!?! משום שנאמר: "ורחמיו על כל
מעשיו" (תהלים קמה, ט). ומה סבור
אתה, שהרחמים הם קנייך הבלעדי?!

הרופא קם, נסער: תשמע, אדוני הרב! אני
הולך מכאן לבדוק את הנושא. אם
הצדק אתך, אני משתתף בסמינר הבא חבוש
בכיפה גדולה, בצד של צוות המרצים!

מחיאות כפיים קטעו את הדברים הנרגשים.

מספר הרב גרילק: כעבור כמה חדשים
נקראתי שוב לסמינר בטורונטו,
והיה נפלא לעבוד לצד הרופא. חבוש בכיפה
גדולה, וחזר להט אמונה!

כן, הודה הרופא, אבל...

מיד. וכשהורתה שבשחיטה יחתכו בתנועה
מהירה אחת הקנה והוושט ועורקי
הצואר, ובבת אחת צונח לחץ הדם במוח כמעט
לאפס והבהמה מאבדת הכרתה ואינה חשה בכאב,
הרי גם זה מורה שמבקשים למנוע ממנה סבל.

זה בדיוק הענין, התנצח הרופא. אכן הקנה
והוושט ועורק הצואר נחתכים. אבל לא
העורק שלכיוון הגב, העורק השדרתי! הוא
ממשיך להזרים דם למוח, ולחץ הדם אינו יורד
מחמת השחיטה. והבהמה בהכרה, וסובלת!

הרב גרילק ציפה למתקפה זו. הלא זו הטענה
הידועה. נשען בשתי ידיו על השולחן
וגחן נכחו: ובכן, מה תאמר אם אסכים אתך,
שאתה צודק...

פי הרופא נפער בתדהמה. לכך לא פילל.

אבל - המשיך הרב גרילק - רק לגבי בעלי
חיים שאינם כשרים לאכילה:
סוסים, חמורים. חזירים, גמלים...

אצל בעלי החיים הכשרים לאכילה, פרות,
עיזים, כבשים, אין העורק השדרתי

כדי להעמידנו על העקרון, שכל בן אדם יחודי הוא בתבל.

ללמדנו, שכל אדם הינו אישיות מיוחדת בפני עצמה, ולעולם אינו העתק של אחר. והיחודיות הזו היא היא שעושה אותו לעולם מלא, עולם שאין תחליף לו.

והיחודיות הזו מותאמת לתפקיד והשליחות אותו הוא צריך לבצע - אותו רק הוא יכול לבצע.

וכך אמר הלל הזקן (אבות פ"א מ"ד): 'אם אין אני לי - מי לי. יעלי מוטל לבצע את המשימה המיוחדת לי, מפני שאם אין אני לי, אם אני לא אעשה את תפקידי - מי לי, תפקיד של אחד לא יתמלא לעולם באמצעות זולתו!'

ולכן אמרתי שזה תלוי, תלוי בסוג השליחות שהקב"ה הטיל עליו. ומכיון שמשמים הובילו אותך לתפקיד הזה, כנראה שהוא שליחותך, ולכן זה טוב לך להיות רב.

'אז מגיע לי מזל טוב?' - שאל דניאל.
'אני לא בטוח' - הגיב האב.

אבא, למה?'

'כי חייו של רב תלויים על חוט השערה, אם הוא יזכה - הרי הוא יעלה עמו את כל הסרים למשמעתו. ואם חלילה לא - הרי הוא יפיל עמו את כולם לשאול ולאבדון...'

הקב"ה את כל הברואים כולם. והנה, אין אנו יודעים כמה פריטים נבראו מכל מין ומין. אין אנו יודעים כמה עצי אפרסק נבטו, וכמה דגי סלומון מצאו את עצמם בתוך הים...

אבל דבר אחד ברור - בשעת הבריאה הם היו לפחות שנים מכל מין (ויכול להיות יותר)... עד שנברא האדם.

בחצות היום, של היום הששי של הבריאה, עמד האדם על רגליו, והחל להתבונן סביבו. והנה להפתעתו גילה שלכל הבריות יש בן זוג, לכל הבריות יש מבני מינו. ורק הוא לבדו. יחידי. והוא התפלא: מדוע?

והאמת, שלא רק הוא, אלא גם חכמינו הקדושים, כעבור דורות, התפלאו על כך, ושאלו: למה ברא הקב"ה את האדם יחידי ללא בן זוג?

וכך הם ענו (סנהדרין לז): 'לפיכך נברא אדם יחידי, ללמדך שכל המאבד נפש אחת מישראל - מעלה עליו הכתוב כאילו איבד עולם מלא! וכל המקיים נפש אחת מישראל - מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא!'

באמת, יכול היה הקב"ה להתחיל את בריאת המין האנושי במספר רב של בני אדם, ואף על פי כן הוא העדיף לברוא את אדם הראשון יחידי,

'אז אני אתקשר להודיע שאני מוותר על התפקיד?
'לא חלילה, אתה לא מוותר - אתה מתמודד!...

לך בעקבות החץ...

דמותו של אהרן היא דמות של מנהיג שממנה אנו אמורים ללמוד. ולכן חכמינו הקדושים פתחו את המשנה בלשון 'הוי', שזה לשון ציווי!⁵

והנה המשנה הזו (כמו כל משנה) היא מעיין נובע ובה טמונים כל היסודות הנצרכים להנהגה, ובוודאי אי אפשר לפרט את הכל, ולכן נתמקד בשתי נקודות עיקריות, שהן הבסיס והלב של ההנהגה, והן:

א. בסיס ההנהגה - אהבת ישראל.

ב. לב ההנהגה - ומקרבו לתורה.

ונתחיל באהבה...

'אבל אבא' - אמר דניאל - 'מאיפה אני אשיג כאלו כחות, להשגחה, לדאוג, לחנך ולהדריך??'

אביו פתח את המשנה במסכת אבות והצביע על משנה מסוימת ואמר: המשנה הזו היא הפתרון לשאלה ששאלת.

וזו לשון המשנה (אבות פ"א מ"ב): 'הלל אומר, הוי מתלמידי של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבו לתורה.'

המשנה הזו היא החץ המורה את הדרך להשגת כחות ההנהגה...

לב אוהב ורחום

רק זאת ידענו שבגיל שלש קיבל את הנבואה הראשונה ומאז היה נביא במצרים במשך שמונים שנה.⁶ וכמו שנאמר:

בשנת 2365 לבריאת העולם נולד ל'עמרם' (אבי משה) בן ויקרא שמו 'אהרן'. לא נשאר בידיו פרטים על ימי ילדותו, אך

מעין החכמה

6. הגה"ק רבי יצחק אייזק יהודה יחיאל מקמארנא זיע"א כתב ספר מגילת סתרים, ושם (בתחילת פרק חזיונות) הוא כתב על עצמו כך:

מיום שהייתי בן שתי שנים עד בן חמש שנים, השגתי מראות נפלאות, והשגתי רוח

5. וזה לשון הרבי מליובאוויטש (ביאורים לפרקי אבות, פרקים א-ה עמוד 64): 'הוי' - לשון ציווי, שאין זה רק סיפור על דבר הנהגה דמדת חסידות כבכמה עניינים במכילתין, אלא ציווי והוראה להיות מתלמידי של אהרן, ויש לומר שהלשון 'הוי' כולל גם נתינת רשות ויכולת.

שמונים שנות נבואה חלפו ביצף,

ובמדין הרחוקה מתגלה הקב"ה למשה רבינו ומודיע לו: משה! הגיע הקץ לסבל הנורא של בני ישראל במצרים, נגמרו המכות והעיניוים, נגמרו הרציחות והאכזריות, עם ישראל לא יסבלו יותר מבזיונות והשפלות, ממחיקת האישיות ועול העבדות... הגיעה עת הגאולה! לך בשליחותי אל פרעה והוצא את בני ישראל ממצרים!

משה רבינו שומע את דבריו של ה'... ומסרב!

משה רבינו אוהב ישראל הגדול מסרב

ללכת ולגאול את עם ישראל!

מאה ששים ושמונה שעות הקב"ה

מנסה לשכנעו... ומשה נותר עיקש בסירובו! ובסופו של דבר גילה משה רבינו את לבו וביקש: "וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי שְׁלַח נָא בְיָד תְּשַׁלַּח" (שמות ד, יג) - עד עכשיו היית רגיל לשלוח לבני

"וַיֹּאמֶר אֵישׁ אֱלֹהִים אֶל-עֲלִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו:

כֹּה אָמַר ה' הַנִּגְלָה נִגְלִיתִי אֶל-בֵּית אַבְיָה בְּהִיּוֹתָם בְּמִצְרַיִם לְבֵית פְּרַעֲהַ. וּבַחֹר אַתּוֹ מִכָּל-שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִי לְכֹהֵן לְעֹלֹת עַל מִזְבְּחִי לְהַקְטִיר קֹטֶרֶת לְשֵׂאת אֹפֹד לְפָנַי וְאַתָּנָה לְבֵית אַבְיָה אֶת-כָּל-אֲשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמואל"א ב, כז-כח).

והיינו שהקב"ה מספר לעלי הכהן: דע

לך שבזמן גלות מצרים האיומה, בעת הסתר הפנים הנורא, שהוחשכו המאורות, והתמעטו הלבבות, והשאיפה היתה רק איך לעבור את היום בשלום...

שם מצאתי את אהרן הכהן, **לכנו האוהב**

והרחום - האיר לנגד עיני, ובזכות

דביקותו העצומה במדת השלום - הצליח להמשיך את גילוי שכינתי בארץ מצרים, ולכן נגלה נגליתי אליו בארץ מצרים ושמתי בפיו את נבואתי...

ובו בחרתי שישרת אותי, הוא זרעו כל הימים!

מעין החכמה

הששית אמר לו רבי צבי מזידיטשוב, ילדי היקר, אני רוצה לברכך שלא תאמר דברים של רוח הקודש בגלל שזה מזיק לך לרוחניות, וכשתהיה בן שלשים ותרצה אז אחזיר לך המדרגה זו בתשואת חן **כי עד שלשים שנה צריך כל בר ישראל לעבוד הבורא יתברך בפשיטות גדול אחר כמה נסיונות רבים.**

ונתוצה הילד יצחק אייזק, ותיכף ומיד

נסתלק ממנו הרוח הקודש שהיה לו מקודם...

הקודש, ודיברתי דברי נבואות כשישאל איש בדבר אלקים, וצפיתי מסוף העולם ועד סופו ממש. ומורי דודי איש האלקים נורא מוהר"ר ר' צבי מזידיטשוב נתן לי שני ראניש בכל שבוע שאספר לו ואשיב לו כל אשר ישאל ממני. ודיברתי ואמרת ברור ונקי על כל השאלות אשר ישאל ממני, והמעות חילקתי לצדקה.

ובספר עשר קדושות (מערכת ט - אות ח) הובא

המשך הסיפור: וכאשר הגיע לשנה

והקב"ה מגלה למשה את מדרגתו, הרוחנית הגבוהה של אהרן, וכך נאמר: "וְגַם הִנֵּה הוּא יֵצֵא לְקִרְאָתְךָ וְרָאֶךָ וְשָׁמַח בְּלִבּוֹ" (שמות ד, יד)!

וזה לשון המדרש (שמות רבה, פרשה ג - אות ז): אתה סבור שהוא מיצר? לא כן, אלא שמח! שנאמר: 'וְרָאֶךָ וְשָׁמַח בְּלִבּוֹ'. אמר רבי שמעון בן רבי יוסי: **הלב ששמח בגדולת אחיו**, ילבש אורים ותומים, שנאמר: "וְהָיוּ עַל לֵב אֶהְרֹן"⁸ (שמות כה, ל)...

ישראל את אחי אהרן, ועכשיו אתה שולח אותי?! זה יגרום לאהרן חלישות דעת! **ועדיף שכל בני ישראל ישארו בגלות, מוכים וחבולים, בצער ובמדות, ולא יגרם חלישות דעת ליהודי אחד!**⁷

וזה לשון המדרש (שמות רבה, פרשה ג - אות ז): שהיה משה אומר עד שלא עמדתי היה אהרן אחי מתנבא להם במצרים שמונים שנה... אמר משה עכשיו אכנס בתחומו של אחי ויהיה מיצר? בשביל כך לא היה מבקש לילך!...

מעין החכמה

מענה זה שקיבל מפי המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה לו לרבי שלום ל'מגדל אור' בכל דרכיו... (קול חוצב - עמוד 211).

8. אהרן הכהן זכה וקידש את אבריו בתכלית, עד שזכה וכל אבריו התקדשו בקדושה עליונה, קדושת קודש קדשים, וכמו שנאמר: "וַיִּבְדֵּל אֶהְרֹן לְהַקְדִּישׁוֹ קֹדֶשׁ קִדְשִׁים" (דברי הימים א כג, יג).

ולכן זכה ו-10 מאבריו מוזכרים בפסוקים, ואלו הם:

ראש - "וַיִּצַק מִשְׁמֶן הַמִּשְׁחָה עַל רֹאשׁ אֶהְרֹן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ לְקִדְשׁוֹ" (ויקרא ח, ב).

מצח - "וַיִּהְיֶה עַל מִצַּח אֶהְרֹן" (שמות כה, לח).

זקן - "זָקֵן אֶהְרֹן שְׁיָרֵד עַל פִּי מִדְּוָתָיו" (תהלים קלג, ב).

כתפים - "וַיִּשְׁמַח אֶת-שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל כְּתֹפֶת הָאֶפֶד אֲבָנֵי זָכָר וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַנִּשְׂא

7. יש לנו קבלה, איש מפי איש: אם תזדמן לפנינו מצוה גדולה ביותר, כמו בניית בית המקדש אך על ידיה תגרם מחלוקת וחלישות הדעת - לא נעשה את המצוה. מוטב להניחה להזדמנות אחרת. כך שמעתי מהמשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין, אמר הגה"צ רבי שלום שברון.

היה זה כשישמתי בקודש באחת הישיבות. המשגיח בישיבה שהה בחו"ל זמן רב, למטרת גיוס כספים לישיבה, תלמידים מהישיבה ביקשו ממני להשמיע לפניהם שיחות מוסר, והשאלה שניקרה בלבי - האם לדאוג לבחורים ולחשוש על הפסד רוחני שנגרם להם בשעה שאינם שומעים שיחת מוסר, או לחשוש שמא אצליח מאוד והתלמידים יבקשו אחר כך: 'רצוננו לשמוע את רבי שלום', וכך תתגלגל עגמת נפש למשגיח של הישיבה. טרחתי ונסעתי לביתו של רבי יחזקאל לוינשטיין, וזו התשובה שקיבלתי!

והוא הביט בגדולתו של אחיו בשמחה...
ונרחיב עוד...

האהבה העצומה שחש אהרן לאחיו משה?
הולידה באהרן הכהן עין טובה,

עין טובה - ביאורה

'מה?! הוא למד אתי בכולל, היו אברכים הרבה יותר מוצלחים ממנו, דיין?!

הרי לא היה שפיץ (מתכוין שהוא עצמו היה יותר שפיץ)... עולם משונה, קשה לו לעכל...

מה איכפת לך, תשמח עם אותו חבר! עין טובה! תאמר להיפך: מה?! הוא נהיה דיין, ב"ה, איזו שמחה! תראו כיצד מסתובבים העניינים בעולמנו, הרי חז"ל אומרים (קהלת רבה, פרשה ז - אות מט): אלף נכנסים למקרא ואחד יוצא להוראה, וממש הוא זה שיצא, כמה נפלא...

עוד דוגמא, ראובן אומר לשמעון: אתה שומע, פלוני החבר שלך נהיה מחותן עם המשפחה המפורסמת, עם הגאון והצדיק, שידוך כזה לא להאמין, לא מגיע לו, אנו חברים בעבודה עשרים שנה והוא...

בדרשה שנשא הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין (להגיד, במדבר עמוד 224) ביאר את המושג 'עין טובה' וכך אמר:

'עין טובה' פירושה 'פרגון'. והיינו שכאשר אדם רואה את הצלחת חברו, הוא שמח בלבו על הצלחת חברו, וגם מפרגן לו בדיבורים משמחים.

וכך פירש רש"י (אבות פ"ה מ"ט), וז"ל: 'עין טובה' - אין לו קנאה על חברו וחיבב עליו כבוד חברו ככבודו.

והנה דוגמא מן החיים (לעין לא טובה):

'שמעת?' שמעת? - אומר פלוני לאלמוני - זה יענקיל בערל, אתה בטח מכיר אותו, הוא התמנה לדיין בבית דין של...

מעין החכמה

יד - "וּמִלֵּאֵת יַד אֶהְרֹן וַיַּד בְּנָיו" (שם כט, ט).

בגדיו - "וְהָיְתָה עַל אֶהְרֹן וְעַל בְּגָדָיו" (שם פסוק כא).

9. כבר מקטנותו של אהרן, אהב את משה אחיו, כדברי המדרש: "והנה נער בוכה" (שמות ב, ו) - 'נער' זה אהרן, מלמד שהיה אהרן עומד ובוכה, בשעה שלקחו את משה אחיו ליאור (ילקוט שמעוני - שמות רמז קסו).

אֶהְרֹן אֶת־שְׂמוֹתָם לִפְנֵי ה' עַל שְׁתֵּי כְּתָפָיו לְזָכְרוֹן" (שמות כח, יב).

אוזן, בוחן יד ובוהן רגל - "וְשָׁחַטְתָּ אֶת־הָאֵיל וְלִקְחָתָּ מִדָּמּוֹ וְנָתַתָּה עַל תְּנַפְּחֵי אוֹזְן אֶהְרֹן, וְעַל תְּנַפְּחֵי אוֹזְן בְּנֵי הַיְמִינִית, וְעַל בְּהֹן יָדָם הַיְמִינִית, וְעַל בְּהֹן רִגְלָם הַיְמִינִית" (שם כט, ט)...

לב - "וְהָיוּ עַל לֵב אֶהְרֹן" (שם כח, ט).

אבל כשהשני מקבל כבוד - קשה, קשה מאוד. הרי שנינו היינו שוים ולפתע... הוא הולך ברחוב ממש כמו רבי עם תלמידים הרצים אחריו לכל מקום...
הלב כבר לא יכול לשמוח עמו... ובא רש"י ומלמד אותנו: 'עין טובה'...
 חביב עליו כבוד חברו כבודו!¹⁰
ונמשיך במעלתו של אהרן...

נו, עין טובה היא לפרגן, לשמוח עמו - 'אני שמח, יופי, כמה טוב שעשה את השידוך הזה!'

ורש"י בפירושו הנפלא בא לגלות לנו סוד נפלא בכחות הנפש של האדם! על הצלחתו של האדם בענייני מסחר, והשגת העושר, עוד אפשר לפרגן'...

אהרן אוהב שלום

כך העידו בזוהר הקדוש (אמור דף פח ע"א) על אהרן הכהן: '**כל ימי חייו של אהרן היה משתדל להרבות שלום בעולם!**'
ומצאנו בספר תנא דבי אליהו שכתב כך:¹¹

אהרן הכהן היה מציאות של אהבה - 'אוהב את הבורא ותורתו ואוהב את הבריות'. והאהבה שאהב אהרן את הבריות היתה אהבה עצומה אהבת אמת, אהבה שגרמה לו להרבות שלום בין הבריות.

מעין החכמה

הקשה, כמי שנתפס בקלקלתו. ובעיקר חש את כאבו, ואת צערו העמוק.

לרגע הרחר ומיהר להשיב ליהודי בחטף: טוב, אני מבטיח!

איך אתה עושה זאת? מנין לך העוז? הטיח בו שוב אותו יהודי. חיוכו שב אליו. הוא אמר ברורות: כיון שכונתני רק לדבר אחד - שליהודים יהיה טוב. אמר ולא יסף ומיהר להיעלם בתוך הבלגן מאיש לאיש...

שליהודים יהיה טוב.

11. תנא דבי אליהו רבה (פרק טו ופרק לא).

10. וישנה דרגה גבוהה יותר, שלבו של האדם משתוקק ומתגעגע שליהודים יהיה טוב!...

וכך מסופר בספר בחוזק יד (עמוד 185): הצדיק רבי דוד לייב שווארץ היה בעל חסד גדול, והיה אוסף צדקה ומחלק אותם לנצרכים... ואת הנותנים הוא היה מברך...

פעם כשאסף צדקה 'באיצקוביץ' הגיע למקומו של יהודי אחד, ואותו יהודי אמר לו בתקיפות: לא רוצה לתת לך כסף! הברכות שלך אינן מתקיימות! כמה פעמים בירכת אותי, ונו!...! לכן לא אתן לך יותר!

רבי דוד לייב הרצין פנים. החיוך נשאר תלוי בזווית פיו. הוא לקח ללבו את ה'טענה'

בזמנו של אהרן היו אלפי זוגות בישראל שרצו להיפרד זה מזה. מיד כששמע אהרן הכהן על זוג שכזה היה ממחר ובא אליהם ואומר להם: 'אני לא מסכים לכך בשום אופן. אם אתם מכבדים אותי תעשו שלום ביניכם'. ומחמת בושתם מאהרן הכהן וכן מחמת חיבתם אליו היו מתאמצים ועושים שלום ביניהם. ולאחר מכן כשהיה נולד להם בשעה טובה בן נוסף היו קוראים את שמו בישראל 'אהרן', משום שכן זה נולד רק בזכותו של אהרן הכהן.

ממשיך המדרש ואומר, ביום פטירתו של אהרן הכהן ליוו את מטתו שמונים אלף בחורים (שנקראו אהרן על שמו) שנולדו בזכות השלום בית שעשה אהרן להוריהם.¹³

ממשיך הזוהר (שם) ואומר: ובגלל שאהרן הכהן השתדל כל ימי חייו להרבות שלום בעולם,¹⁴ בחר בו

בארבעה דברים העולם מתיישב: מתוך הצדקה ומתוך הדין ומתוך האמת ומתוך השלום...

מתוך השלום, כיצד? אלא כשם שהקב"ה יהי שמו הגדול מבורך לעולם ולעולמי עולמים הוא מתכוין ועושה שלום בארבע מאות ותשעים וששת אלפים רבבות של מלאכי השרת שהם עומדים לפניו תמיד והם מקדשין את שמו תמיד...

כך יעשה האדם שלום בין כל אדם לחברו ובין איש לאשתו. **וכן היה עושה אהרן הכהן - שהיה מתכוין ועושה שלום: בין ישראל - לאביהם שבשמים. ובין ישראל - לחכמים. ובין חכם - לחברו. ובין ישראל - לחברו. ובין איש - לאשתו...**¹²

הרבה פרטים על עבודתו העצומה בהשכנת שלום לא נשאר בידינו, אך נביא מדרש אחד (מסכת כלה רבתי - פרק ג), וזתו"ד:

מעין החכמה

שמחה לקשה יום, וכל המשמח לעגומים ונכאבים ומנחם אבלים ודובר על לב עניים ואומללים מובטח לו שהוא בן העולם הבא!

13. אם נצא מנקודת הנחה שכל שמונים אלף תיקי שלום בית היו רק במדבר, יצא לנו שאהרן טיפל בכל יום בחמשה תיקים. זה החשבון: בארבעים שנה ישנם 14,600 ימים ואם נחלק אותם ב-80,000 יצא לנו חמש.

14. וכאמור בתנא דבי אליהו שהבאנו למעלה, אהרן הכהן היה

12. וכאן מתגלית רגישותו של אהרן לזולת, והאמת שמכל יהודי דורשים רגישות לזולת, וכמו שאמרו: 'הוי מתלמידיו!'

וברגישות הזו ישנם הרבה פרטים, וכמו שכתב הראשית חכמה (פרק דרך ארץ, השער הראשון - אות ס):

'ויהיה חונן לבריות, חומל לאביון, מושיע לעני, חכם לחכמים, אה לצדיקים, עמית לתמימים, ריע לחסידים, רחמן לתלמידים, אב ליתומים... מזכיר למשכיל, מלמד לפתי,

ויש עוד להרחיב, אך אנו נעבור לנקודה השנייה זמקרבן לתורה...

הקב"ה שהוא ימשיך משמי שמי קדם חסדים והשפעות טובות לעולם!

מעין החכמה

(סנהדרין טו). **לכן העדיף לשמוע לעם, אף שידע שיקבל על כך נזיפות קשות ממשה, ויענש על כך בחומרא גדולה, ויהיה מנוחה לשמים, ובלבד שתהיה לעם ישראל תקנה.**

וכפי שחשב אהרן הכהן כן היה. כשירד משה רבינו מהר סיני וראה את אשר ארע, נזף באהרן קשות ואמר לו: "מה עשה לך העם הזה כי הבאת עליו חטאה גדולה" (שמות לב, כא). **ונגזר עליו שיפטרו כל ארבעת בניו** - אלעזר ואיתמר נדב ואביהוא - כמו שנאמר: "ובאהרן התאנף ה' מאוד להשמידו" (דברים ט, טו), ואין השמדה אלא כילוי בנים, כמו שנאמר: "ואשמיד פריו ממעל" (עמוס ב, ט), אלא שתפילת משה עליו הועילה שמונו רק שנים מבניו ונשארו שנים (רש"י טו), **והיה עליו כעס גדול בשמים - אך אף על פי כן, אהרן הרגיש בתוככי לבו שמוטב שיבואו עליו כל היסורים הללו ובלבד שלעם ישראל תהיה תקנה.**

וכאשר הוקם המשכן, ציוה הקב"ה את אהרן הכהן לקחת "עגל בן בקר לחטאת" (ויקרא ט, ה) ולהקריבו כדי לכפר על מעשה העגל שעשה (רש"י טו), משסיים אהרן להקריב את חטאתו, **נשא את כפיו וברך את עם ישראל באהבה אין קץ.** וזאת כדי להראות שמגודל חיבתו ואהבתו לעם ישראל מרוצה הוא לקבל עליו כל יסורים שבעולם, ואף מסירת נפש ממש, אם דבר זה יועיל לעם ישראל ויביא להם טובה.

וכך נאמר בפרשת שמיני: "וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם" (ויקרא ט, כב), ומפרש רש"י שבירכם בברכת כהנים - יברכך, יאר, ישא.

עושה שלום: בין ישראל - לאביהם שבשמים. ובין ישראל - לחכמים. ובין חכם - לחברו. ובין ישראל - לחברו. ובין איש - לאשתו.

מבואר שאהרן עשה שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, ובענין זה שמענו מאבא מארי עט"ר רבינו יורם מייכאל אברגיל זיע"א שאמר (אמרי נועם, נשא - מאמר ח, וז"ל:

בפרשת 'כי תשא' שבספר שמות אנו קוראים על חטא העגל. כאשר משה רבינו התעכב בהר סיני, פנו העם לאהרן הכהן ודרשו ממנו בתוקף: "קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו" (שמות לב, א), ואהרן הכהן התרצה להם ועשה להם את העגל.

חז"ל בגמרא (סנהדרין ז) מגלים לנו שלפני שעם ישראל ניגשו לאהרן, קודם לכן הפנו את דרישתם לחור בנה של מרים, ומכיוון שסירב להם, מיד שחטו אותו למוות. וכשראה אהרן הכהן את שעשו לחור, חשש שאם יסרב להם ייהרגו גם אותו. לכן החליט להתרצות להם ולעשות להם את העגל.

ואל יטעה אדם לחשוב שאהרן הכהן נהג כך משום שפחד על חייו ולא היה בו כח מסירות נפש כחור. חלילה לנו להעלות על דעתנו מחשבת הבל שכזו כנגד קדושת ה' אהרן הכהן.

אך ההסבר לכך הוא: כי אהרן הכהן חשש שאם יסרב להם ויהרגוהו, יתקיים בהם מה שנאמר: "אם יהרג במקדש ה' כהן ונביא" (איכה ב, ט), שהרי הוא היה כהן וחור היה נביא, ואז לא תהיה לעם ישראל תקנה לעולמי עד

אוהב את הבריות ומקרבן לתורה

תורה וקיום מצוות, גילוי רגשות דקדושה, חיים של שלום בית וחינוך הילדים...

וכך סיפר הגה"צ רבי אשר וייס שליט"א, ז"ל: 15:

פעם נפגשו שלשה גדולי עולם: הגר"ח מברסק, הג"ר איצלה מפוניבז' בעל זכר יצחק, והגרי"מ אפשטיין בעל ערוך השולחן, ושוחחו ביניהם.

ובין השיחים דנו ביניהם, מהו עיקר תפקידו ואחריותו של רב בישראל ומנהיג לעדתו?

נענה הגרי"מ אפשטיין ואמר: עיקר תפקידו של הרב להורות הוראה בישראל, וללמד את העם הדרך נלך בה ואת המעשה אשר יעשון.

עד עתה - המשיך האב ואמר - התעסקנו בבסיס ההנהגה שהיא אהבה, ועתה נעבור ללב ההנהגה והיא: ומקרבן לתורה!

מקרבן לתורה היא השליחות של הרב! **עיקר** תפקידו של רב בישראל הוא 'לחלץ' את האדם מתחת ידי הסטרא אחרא, ולהכניסו תחת כנפי השכינה.

על כל רב בישראל מוטלת האחריות לפנות לנשמות (התלויות בו) את הדרך, לסקל את כל הקמשונים, ואת כל המזיקים והמחבלים הרוחניים העומדים בדרכו.

על כל רב בישראל לסלול את הדרך לחיים יהודים כפי רצון הבורא: לימוד

מעין החכמה

אשר קידשנו בקדושתו של אהרן, וציונו לברך את עמו ישראל באהבה - והיינו, שהכח שיש בידנו לברך הוא 'מקדושתו של אהרן' שזכה לכך מהיותו אוהב שלום ורודף שלום!

ומכיון שמה שזכו הכהנים לברכה זו הוא מגודל אהבתו של אהרן הכהן לעם ישראל, לכן מוכרחים הכהנים לברך את עם ישראל באהבה דוקא, וכאומרם בברכה: 'וציונו לברך את עמו ישראל באהבה'... עיי"ש באורך דברים נפלאים.

15. הובא בספר השולחן הערוך לרב (עמוד טז) לגאון הרב אהרן יהושע פסין שליט"א.

ובאותה שעה שברך אהרן הכהן את עם ישראל באהבה עצומה - אהבה מתוך מסירות נפש ממש - זכה והשיג קדושה נוראה ועצומה, לו ולכל זרעו אחריו שיוולדו עד סוף כל הדורות.

ובפרשת נשא נצטוו אהרן הכהן - בזכות קדושתו שזכה - לברך את עם ישראל בברכת כהנים, והגם שכבר בפרשת שמייני אהרן הכהן בירך את עם ישראל, שם זה היה מיוזמתו האישית ורצונו הטוב, והתנוצצה בו רוח הקודש לברך את העם בנוסח זה דוקא, אבל עכשיו הקב"ה הפך לו את הדבר למצוה וזכות!

וכך הכהנים מברכים קודם ברכת כהנים: 'ברוך אתה ה', אלקינו מלך העולם,

פרשת שמות - ראשית הכל - יציבות נפשית

ליתום ולא למנה, ולדאוג לכל צרכי העיר...

ובאמת, אין ביניהם חילוקי דעות, ועל כל רב בישראל מוטלים כל הדברים הללו, ועיקר הדיון היה מהי הנקודה אותה אנו צריכים להגדיר 'כעיקר' (עיקר תפקידו של רב).

אך כדי שרב יוכל לעמוד בשליחותו כראוי, הוא נדרש שמוחו יהיה בהיר וצח!...
ולפני שנמשיך, נקדים...

נענה אחריו הג"ר איצלה ואמר: תפקידו המרכזי של רב בישראל להרביץ תורה לצאן מרעיתו וללמד את העם דרכי התלמוד עד שיהיו גם המה תלמידי חכמים.

והגר"ח מבריסק נענה אחריהם ואמר שתפקידו של רב בישראל להיות לאב רחום ולאם אוהבת לכל בני הקהילה, בעל אזנים קשובות ולב פתוח כאולם לשוועת הדל וזעקת האביון, להיות לאחיעזר ולאחיסמך

ראשית הכל - יציבות נפשית

שבעולם אינן יכולות להניע את שרשיו ממקומם. ואילו הרשע נמשל ל'מץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ'. אף על פי שלפעמים המוץ מתרומם לגובה - אין לו שום ערך, כי הרוח תדפנו ואין לו שום קביעות בחיים. אותה רוח שמרוממתו - היא שעוקרתו והופכתו על פניו.¹⁶

כאשר רצה דוד המלך לתאר את ההבדל הנפשי בין נפש הצדיק לנפש הרשע, תיאר זאת כך:

"וְהִיא (הצדיק) כְּעֵץ שֶׁתּוֹלַע עַל פְּלִגֵּי מַיִם... לֹא כֵן הַרְשָׁעִים כִּי אִם כְּמֵץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ" (תהלים א, ג-ד) - **הצדיק** הוא כְּעֵץ שֶׁתּוֹלַע עַל פְּלִגֵּי מַיִם - אשר כל הרוחות

מעין החכמה

בן ארבע. אשתו ובנו הקטן הועלו על המוקד. לאחר המלחמה הוא נשא את אמי, אחות אשתו.
כשהשאתי את בני, בעיצומה של השמחה, כאשר מאות בחורים ורקדים ריקוד של מצוה עד לב השמים, ובעזרת הנשים בנות ישראל משמחות את הכלה, לפתע ראיתי את אבי פורץ בבכי.

16. ובכלליות עם ישראל נקראו 'צדיקים' ולכן הם כעץ שתול לעד ולעולמי עולמים!
ובענין זה סיפר הגאון הרב מנחם שטיין שליט"א (הובאו דבריו בספר דורש טוב, שבועות - עמוד שג), וז"ל:
אבי ז"ל היה ניצול שואה, בן למשפחת תלמידי היכתב סופרי' זצ"ל. לפני השואה הוא היה נשוי לאחותה הגדולה של אמי. היה להם בן קטן

וכמו שפירש הגה"צ רבי יצחק מלצאן זצ"ל בפירושו שיח יצחק (שבסידור

הגר"א): **לקיים - היינו שתהא שמירת וקיום המצוות אצלו כעמוד ברזל! רק ערך רוחני שהוא מושרש עמוק בנפש האדם שקבוע וקיים בתוכו** עולה בקנה אחד עם השלמת יעדו כעבד ה'.

חינוך תורתי ראוי לשמו מעצב את נפש התלמיד עיצוב יסודי, בלתי מתחלף, עד שכל רוחות שבעולם לא יזיזוהו מתורתו. חובת המחנך היא לדאוג לכך בכל הדרכים המתאימות, שכל הערכים, ערכי תורה ויראת שמים

וכתב הגה"צ רבי צבי שרגא גרוסברד,¹⁷ וז"ל:

ענין זה של יציבות וקביעות הוא כתר שאיפותיו של האדם מישראל. אנו מתפללים בתפילת שחרית: 'ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך', והבקשות הם בסדר עולה כאשר השלב העליון בסולם, שיא ההתעלות, הוא לקיים!

והיציבות הנפשית היא המטרה של עבודת החינוך.

מעין החכמה

הייתי בטוח - אומר אבי - שעם ישראל נגמר, נגמרה היהדות. ראשי השלטון במדינה הצהירו שתוך כמה שנים לא ישאר אף יהודי דתי.

והנה כעת, אני עומד כאן בחתונה של הנכד שלי, בן תורה. אני רואה מאות בחורים בני תורה, שנולדו אחרי המבול, וקודים לכבוד החתן בכזאת גאווה יהודית. בעזרת הנשים בנות ישראל צנועות משמחות את הכלה.

אני רואה עולם בהיבנותו. עם ישראל קם מעפרו, אודים מוצלים מאש הקימו בתים חדשים, נוסדו ישיבות וקהילות קודש, בני תורה מסולאים מפז עוסקים בתורה ובעבודת ה'. כשהסתרת מאימת הנאצים, לא חלמתי שאזכה לראות את המחזה הזה. ועכשו שאני רואה זאת לנגד עיני, איך אוכל לכלוא את רגשותי?!

17. בספרו דעת שרגא (חינוך - עמוד צ).

שאלתי אותו: אבא, מה קרה? והוא משיב לי: אני רואה מראות אלקים!...

לא הורגלתי לסגנון הזה. שאלתי אותו מה כוונתו. בעודו מתייפח בבכי, הוא אומר לי: חז"ל (מדרש רבי תנחומא - נח אות ה) אומרים על נח שהוא ראה שלשה עולמות - עולם שלפני המבול, עולם בחורבנו, ועולם שלאחר המבול. גם אני ראיתי שלשה עולמות: ראיתי את העולם שלפני השואה - עם ישראל בתפארתו, קהילות וישיבות, רבנים וגדולי תורה אנשי שם.

אחר כך - ממשיך אבי - ראיתי עולם בחורבנו: שואה אימה, הכל חרב. קהילות ישראל חרבו עד היסוד, רבנים ואדמו"רים עלו על המוקד, מיליוני יהודים קדושים וטהורים נשחטו ונטבחו על קידוש ה'.

מכל רוח, וזה ודאי הסימן הכי גדול, כי אינם בגדר יצירה ומציאות כלל, ומה תקות אנוש אם לא תהיה למציאות.

ליצור בן אדם מציאותי, פירושו של דבר ליצור בו חוט שדרה, קומה זקופה ומוצקה שלא תתכופף ולא תשתנה על ידי כל רוח קלה, כפי שגילה לנו נעים זמירות ישראל, שהצדיק הוא כעץ שתול על פלגי מים, מושרש עמוק, ואין יכולים להזיז את שרשיו כחוט השערה.

לא כן הרשעים - הם בכלל לא מושרשים, לא שתולים, רק בבחינת מוץ, דבר קל ביותר, שכל רוח מעיפה ומנידה אותו ממקומו. הצדיקים לעומת זה, הם יציבים, עומדים בצורה איתנה בכל הנסיבות והמצבים...

ונחזור ל'ומקרבן לתורה'...

שמקנים לילד הרך ומשרישים בתודעתו, ישתרשו בנפשו דרך קבע באמצעות יתדות בל תמוטנה, כדברי המלך החכם: "גם כי יזקין לא יסור ממנה" (משלי כב, ו).

אם כן, איפוא, משימת החינוך ותפקידו העליון הם, לבנות בן אדם במובן הרוחני ולבססו, בצורה כזאת ששום שינויים לא יחולו בו, ושום רוחות שבעולם לא יעקרו אותו ולא יזיזוהו ממקומו.

מבהיל הדבר, כשנתבונן במצבם של אנשים, נראה שהם מתחלפים מבחינה רוחנית כל כך, עד שביום אחד משתנים פעמים אין ספור, ואין הסיבה כלל מחמת השינוי שחל בהבנתם, שמקודם הבינו כך ואחר כך השכילו או סברו והבינו אחרת, אלא יש בזה בחינה גדולה, **כי הם עיסה שלא נגמרה, ולכל צד שתוצה תלוש אותה.** מתפעלים הם

מקרבן אל התורה

לטובתם האמיתית והנצחית - ולכן הוא השתדל בכל כחו ללמדם תורה.¹⁸

אהבתו העצומה של אהרן הכהן לעם ישראל, גרמה לו לדאוג

מעין החכמה

וכך הוא פירשו:

'אֶהְבֶּתָּ רַע - מְטוֹב, אהוב עליך למצוא מום רע באדם הטוב.

'שֶׁקֶר - מְדַבֵּר צֶדֶק סֵלָה, נפשך יוצאת לתפוס שקר כל שהוא, היוצא מאת אדם אשר הוא מדבר צדק סלה, אשר מעודו לא הוציא דבר שקר מפיו.

18. בספר אספקלריה המאירה (חלק א - עמוד רפז) לגאון הרב מרדכי גרליץ שליט"א, הובא כך:

על 'מבקרי המומים', מחפשי החסרונות והפגמים בעבדי ה', הדוברים על צדיק עתק בגאווה ובוז, היה הגה"ק רבי מאיר מפרימישלאן קורא את המקרא: **"אֶהְבֶּתָּ רַע מְטוֹב שֶׁקֶר מְדַבֵּר צֶדֶק סֵלָה"** (תהלים נב, ה).

'בְּשָׁלוֹם ובמישור הִלַּךְ אֶתִּי - זה אהרן שלא הרהר אחר מדותיו של הקב"ה, כדרך שלא הרהר אברהם אבינו.

'וְרַבִּים הָשִׁיב מַעֲוֹן' - זה אהרן שהשיב את הפושעים ללימוד התורה.

היה אהרן קושר חבל של ברזל במתניו, ומחזר על כל פתחי ישראל, וכל מי שאינו יודע לקרות קריאת שמע - לימדו קריאת שמע. ומי שאינו יודע להתפלל - לימדו תפילה.

וכך נאמר בנביא מלאכי: "תֹּרַת אֱמֶת הִיְתָה בְּפִיהוּ, וְעוֹלָה לֹא נִמְצָא בְּשַׁפְּתָיו, בְּשָׁלוֹם וּבְמִישׁוֹר הִלַּךְ אֶתִּי, וְרַבִּים הָשִׁיב מַעֲוֹן" (מלאכי ב, ו).

ובמדרש¹⁹ דרשו את הפסוק הזה על אהרן הכהן:

'תֹּרַת אֱמֶת הִיְתָה בְּפִיהוּ' - זה אהרן שלא טימא את הטהור ולא טיהר את הטמא.

'וְעוֹלָה לֹא נִמְצָא בְּשַׁפְּתָיו' - זה אהרן שלא אסר את המותר ולא התיר את האסור.

מעין החכמה

אמנם, בחביוני לבו פנימה, קיננה מחשבה פסולה, לחקור ולהתחקות על דרכי הנהגתם של הצדיקים השונים, כדי להחליט ולדון, על פי ראות עיניו, מי מביניהם צדיק אמת, ומי, חלילה, אינו כזה.

כאשר הגיע לפרימישלאן, מיד עם דורכו על סף חדרו של רבי מאיר, נענה רבינו לעומתו ושאל:

'שמא ידוע לך מה היה חטאו של ה'מקושש' עצים, ומדוע דנוהו בעונש כה חמור של סקילה?'

משבושש הלה להשיב, נענה רבינו והשיב:

'התורה קוראת לצדיק 'עץ' - וכפירוש רש"י על הפסוק: "הַיֵּשׁ בָּהּ יֵעָץ" (במדבר יג, כ).

'מקושש' עצים, פירושו, איפוא, מי שיוצא לקושש בין צדיקי הדור, כדי להחליט, מי מהם צדיק אמיתי ומי לא!...

19. ילקוט שמעוני (ויקרא רמז תקכו), תנא דבי אליהו רבה (פרק יג).

והכל, למען תוכל להכפיש את כבודו ועולל את קרנו בעפר!...

וכן הוא אומר: "וַיִּקְנְאוּ לְמוֹשֶׁה בְּמַחֲנֶה לְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ ה'" (שם קו, טז).

היה משה רבינו מתבודד מחוץ למחנה - היו הללו מתלהמים כיקנאים גדולים, וצרוחים לעומתו: שומקה (מוטלת החובה) על מנהיג הדור להימצא בתוך המחנה, קרוב אל העם!...

היה אהרן הכהן מעורב בדעת עם הבריות, 'אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה' - היו אותם 'קנאים' עצמם, מתריסים כנגדו: שומקה עליך להיות קדוש ה'! לשבת בדם, מופרש ומובדל מכל אדם!...

ונביא סיפור נוסף (הובא שם):

חסיד אחד יצא למסע בין צדיקי הדור, בכוונה מוצהרת להסתופף בצילם.

פרשת שמות - ומקרבן לתורה - בהירות ועקביות

לרוחם של אנשי הדור, רמזו חז"ל (סוטה מט:): באומרם שלפני בוא הגואל יהיו **פני**

הדור כפני הכלב. והיינו כי דרכו של הכלב לצעוד בראש לפני אדונו, אך בכל פעם שהוא מגיע לפרשת דרכים מיד מסובב הוא את פניו לאחור לראות להיכן יפנה אדונו ההולך מאחוריו, ולשם ילך אף הוא.

וכמו כן ממש אותם מנהיגים, הנקראים 'פני הדור', שתמיד מנסים למצוא חן בעיני הבריות - למראית העין הם צועדים בראש וכל העם מאחוריהם, אך בכל פעם שמתעוררות בקרב בני הדור בעיות רוחניות הדורשות תיקון, מיד הם מסובבים את פניהם לאחור לראות מהי דעת הקהל ומה ימצא חן בעיניהם, ולפי זה הם נוהגים, גם אם זה גובל ב'קיצוצים' בתורה הקדושה ובמצוותיה. נמצאת אומר שאכן 'פני הדור כפני הכלב'!

ונוסיף עוד כמה מילים...

ומקרבן לתורה - בהירות ועקביות

האומנם? בדיקה קצרה תגלה, שדוקא אנו נעשנו פחות ופחות עצמאיים ויותר תלויים בהשפעות חיצוניות, ששולטות בנו לפעמים בניגוד לרצוננו.

ומי שאינו נכנס בגופה של תורה - היה מלמדו.

ומגלה לנו הלל הזקן,²⁰ שלמרות שאהרן היה אוהב את הבריות בכל לבו, הוא נזהר מן הפשרנות!

אהרן הכהן קירב את האנשים אל התורה! ולא את התורה אל האנשים!

כלומר, עליך לקרב את הבריות אל רצון התורה על ידי שתגלה בפניהם את יופיה של התורה ויוקר מצוותיה, עד שמתוך כך יחפצו לקיים את כל מצוות התורה כהלכתן. **אולם אסור לך בשום אופן לקרב את התורה לרצונם של הבריות על ידי שתנהג בה בפשרנות ותקצץ חלקים ממנה עד שהיא תמצא חן ותהיה לרוחם של הבריות חלילה.**

על אותם רבנים וחכמים בעיניהם שדרכם לנהוג בכל פעם בפשרנות ולהשפיל את התורה ולקצץ ממנה כדי שתהיה

מקובל לטעון שאנו חיים בעידן של פתיחות, שבו יכולים בני האדם להיות חופשיים ועצמאיים בדעותיהם ובמעשיהם.

מעין החכמה

20. כך פירש הרבי מליובאוויטש בפירושו על פרקי אבות (ס).

ומנהיג הוא אחד שדרכו בהירה ונהירה
לו בתכלית!

מנהיג הוא אחד המנהיג את בני
קהילתו ללא השפעה ומורא
מהם, וללא הבטה לאחוריו כלפיהם, על
מנת לראות תגובותיהם על מעשיו.

וכמו שנאמר על יהושע בן נון: "יהושע
בן נון איש אשר רוח ב'ו" (במדבר
כז, יח). ופירש רש"י: 'שיוכל להלוך כנגד
רוחו של כל אחד ואחד', היינו שלא יביט
אל העם לראות להיכן רוחם נוטה, אלא
יהא בכחו ללכת **'נגד'** רוחו של כל אחד
ואחד אשר לא ינהג על פי רוח התורה,
ולא יירא ולא יחת מפניהם...²¹

ונסכום: רכות האופי במקום שלא צריך
מהוה פגם עצום, איום ונורא!
ואילו, אופי תקיף הנובע מתוך מוחין
דגדלות ובהירות הדעת מהוה את
שלימות האדם!

טוב או לא?

ולא נזלת מהלכת הנעה מכל דעה של
מאן דהו'...

אביו הביט בו ולא אמר דבר...

'אבא' למה אתה לא אומר כלום?

'מה' אתה רוצה שאני אומר?'

שימו לב לתופעת ה'עדר' המצויה כל כך
אצלנו, כאשר המונים מאמצים להם
פתאום אופנות של לבוש, מזון, תרבות
ופנאי - רק משום שמישהו דאג לשתוף את
המוחות בסיסמה: 'כך עושים כולם'...

הסכנה של שטיפת מוח קיימת בימינו
בשיעור ניכר. **אנשים מדקלמים**
רעיונות וטיעונים נטולי כל ביטוס
והיגיון, רק משום שחזרו וטפטפו אותם
למוחם שוב ושוב. מישהו השמיע רעיון
כל שהוא, חברו חזר עליו, אחר כך עשו
מזה כותרת, וזהו: מעתה ואילך יחזרו
האנשים וידקלמו אותו שוב ושוב מבלי
דעת.

בכחה של שטיפת מוח להחדיר
סיסמאות נבובות לדעת הקהל,
ושום דבר לא יוכל לעוקרן. וגם מנהיג
- ראש עיר וראש ממשלה - עלול
להתקל בקשיים בתפקודו בגללן.

מעין החכמה

21. אוצרות התורה (במדבר - עמוד שיב), לגאון רבי אליהו חיים כהן.

שבשמים גדולה ועצומה עד מאוד, ובוודאי שהוא גורם לה' נחת רוח עצום ביותר, אולם יחד עם זאת צריך גם לדעת שעיסוק זה בעבודת קירוב רחוקים לה' הינו מסוכן עד מאוד, ולאו כל אדם שייך בו.

אם חלילה מעשיו של האדם המקרב אינם שלמים בתכלית השלימות, ועדיין יש בנפשו אילו נגיעות מבחינת הרע והקליפה, ישנו סיכוי גדול ביותר שבחינת הרע, הנמצאת בשפע גדול באנשים שרצונו לקרב, תדבק בנפשו ותפגע ברוחניותו, ואף ברוחניותם של בניו ובנותיו, כיון שיש לו איזה שייכות עם הרע שבהם, שהרי גם בו עדיין נמצאות אילו בחינות, ולו הקטנות ביותר, מאותו רע שבהם, והרי זה בבחינת: 'מצא מין את מינו'.

זו גם הסיבה לכך שהרבה פעמים דוקא ילדיהם של אלו שעוסקים בעבודת הקירוב נוטשים את דרך ה' ועוזבים את הדת, משום שהוריהם היו בעלי תשובה, וטרם שהספיקו לתקן את כל מעשיהם ולזכך את נפשם כראוי כבר הזדרזו לצאת לעולם ולמסור הרצאות ולעסוק בעבודת הקירוב וכו', ומכיון שבחינת הרע עדיין שכנה בתוך נפשם ממילא כשבאו במגע עם האנשים הרחוקים על מנת לקרבם, דבקה בהם בחינת הרע שבאותם אנשים

'חסר מה לומר? אפשר לומר: מזל טוב! בשעה טובה! "בְּנֵי אִם חָכֵם לִפְדָּה שְׂמַח לְבִי גַם אֲנִי" (משלי כג, טו)...

'אני לא בטוח בכלל שאני יכול לומר לך את זה!

'אבא יקר, למה לא?'

אביו הביט בו ושתק.

שתיקה ארוכה.

ואחר אמר: זה יפה מאוד שקיבלת על עצמך ללכת בדרכו של אהרן הכהן: להיות 'אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה'. אך למרות זאת אתה עדיין נמצא בסכנה גדולה, איומה, נוראה ומחרידה...

ואני אסביר:

בשיחה שמסר הגה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע"א, אמר כך:²² **'מי שמשתדל תמיד לקרב בני אדם לעבודת השם יתברך, צריך לשמור את עצמו שלא יתאחזו בו הקליפות והרע של אלו בני אדם'.**

וביאר רבינו הרב יורם מיכאל אברגיל זי"ע"א, וז"ל:²³

אמנם מעלתו של מי שעוסק בקירוב לבותיהם של עם ישראל לאביהם

מעין החכמה

22. ליקוטי מוהר"ן (קמא, תורה נט - אות א).

23. אמרי נועם (תולדות - מאמר א).

כיון שאין לו שום שייכות עמו ואין הוא ממינו... עיי"ש באורך.

עוית של זעזוע חלף על פניו של דניאל: 'עכשיו אני מתקשר ומודיע שאני מוותר על התפקיד!'

אביו הזדעזע: 'חס ושלום! מי נתן לך את הרעיון הטיפשי והמטופש הזה?!' אתה לא מוותר, אלא מתמודד!!!

כיון ש'מצא מין את מינו', ואותה טומאה ורוח רעה שדבקה בהם, דבקה גם בילדיהם, וגרמה להם לצאת מדרך ה'.

רק אדם שזכה לזכך את נפשו היטב, ולהתרחק מכל התאוות הזרות שבעולמנו, ולתקן את כל מעשיו ומדותיו בשלימות, רק הוא יכול לעסוק במלאכה קדושה זו ללא כל חשש, שכן אין מקום לרע שבאנשים להיאחו בו,

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

שיתנהג בה בפשרנות ולקצץ חלקים ממנה עד שהיא תמצא חן ותהיה לרוחם של הבריות חלילה.

ד. ובעיקר צריך לשמור את עצמו שלא יתאחו בו הקליפות והרע של בני האדם שברצונו לקרב. אם חלילה מעשיו של האדם המקרב אינם שלמים בתכלית השלימות, ועדיין יש בנפשו אי-אלו נגיעות מבחינת הרע והקליפה, **ישנו סיכוי גדול ביותר שבחינת הרע, הנמצאת בשפע גדול באנשים שרצונו לקרב, תדבק בנפשו ותפגע ברוחניותו, ואף ברוחניותם של בניו ובנותיו, כיון שיש לו איזה שייכות עם הרע שבהם, שהרי גם בו עדיין נמצאות אלו הבחינות, ולו הקטנות ביותר, מאותו רע שבהם.**

ה. רק אדם שזכה לזכך את נפשו היטב, ולהתרחק מכל התאוות הזרות שבעולמנו, ולתקן את כל מעשיו ומדותיו בשלימות, רק הוא יכול לעסוק במלאכה קדושה זו **ללא כל חשש**, שכן אין מקום לרע שבאנשים להיאחו בו, כיון שאין לו שום שייכות עמו ואין הוא ממינו.

א. כדי שאדם יזכה להיות מנהיג אמיתי וטוב לעם ישראל **צריך שתהיה לו אהבת ישראל גדולה ואמיתית.** אהבה שתביא אותו להרבות שלום: בין ישראל - לאביהם שבשמים. ובין ישראל - לחכמים. ובין חכם - לחברו. ובין ישראל - לחברו. ובין איש - לאשתו.

ב. ובנוסף אהבה זו צריכה להוליד בלבו רגישות לכל אדם כפי שהוא. **'ויהיה חונן לבריות, חומל לאביון, מושיע לעני, חכם לחכמים, אה לצדיקים, עמית לתמימים, ריע לחסידים, רחמן לתלמידים, אב ליתומים... מזכיר למשכיל, מלמד לפתי, שמחה לקשה יום.'**

ג. מנהיג אמיתי צריך להזהר לקרב את האנשים אל התורה! ולא את התורה אל האנשים! כלומר, עליו לקרב את הבריות אל רצון התורה על ידי שתגלה בפניהם את יופיה של התורה ויוקר מצוותיה, שמתוך כך יחפצו לקיים את כל מצוות התורה כהלכתן. **אולם אסור לו בשום אופן לקרב את התורה לרצונם של הבריות על ידי**

שיעורים בתורת אבינו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל

עיר	כתובת	יום	שעה	עיר	כתובת	יום	שעה
אבני חפץ	בית המדרש 'שלהבת י-ה'	א	21:00	עתלית	הזית 208, ביכנ"ס 'תפארת ישראל'	א-ה	אחרי מנחה
אופקים	החיד"א 6, ביכנ"ס 'זהר ישראל'	א-ה	18:30	פתח תקוה	קבוץ גלויית 17, ביכנ"ס הראל	ג	20:15
אילת	אעד 6, ביכנ"ס היכל שלמה	א		צפת	דוד רמז 54, ביכנ"ס 'שערי צדק'	א-ה	לאחר התפילה
אלקנה	פלח הירמון 16 משפ' אלבו	ב	21:30	קרית באליק	רח' החרמון 1 ביהכ"נ אביר יעקב	א	אחרי מנחה
אשדוד	ביאליק 9/3 משפ' קדוש	א	20:00	קרית ים	ליהמן 28, ביכנ"ס 'אהבת ישראל'	ה	21:00
אשדוד	הרפואה 7 ביכנ"ס בבית החולים אסותא	שבת	לפני מנחה	קרית מלאכי	כרמי הנדיב, ביכנ"ס 'נחלת אשר'	א-ו	04:30
אשקלון	דבורה הנביאה 12 ביכנ"ס 'בנים של מלך'	א	20:30	קרית שמונה	מקורות 1, הקריה הצפונית	א-ד	20:00
בני ברק	יצחק ניסים 13 ביכנ"ס 'שערי רחמים'	ב	20:00	ראש העין	מהריק"א 10 ביכנ"ס משכן משה	א-ו	09:00
בני ברק	אברבנאל 48, ביכנ"ס 'אוהל יצחק'	א,ג,ה	בין מנחה לערבית	ראש העין	גרטרוד עליון ביכנ"ס אהבת אחים	שבת	12:30
בני ברק	אברבנאל 105, ביהמ"ד 'מעין תורה למשה'	א-ה, שבת	לאחר שחרית 10 ד' לפני מוצ"ש	ראשון לציון	דרור 7, ביהכנ"ס 'שאגת אריה'	ב	19:00
בת ים	הנביאים 50, ביכנ"ס 'אור החמה'	ב	21:00	ראשון לציון	העלה 5, ביכנ"ס 'מורי שלם'	ג	19:30
חולון	מסילת העולים 2, ביכנ"ס 'משכן מאיר'	שבת	לפני צאת השבת	רחובות	הרצל 141, ביכנ"ס 'שונה הלכות'	א-ה	אחרי מנחה
ירושלים	האדמו"ר מזוועהיל ביהמ"ד מעין גנים	א-ה	14:30	רמלה	ביה"כ בירכת שרה רח' סלח מנשה 8	שבת	06:00
ירושלים	מזל טלה 1 ביכנ"ס זכור לאברהם	שבת	10:30	רמת ישי	הפרגים 19, ביכנ"ס 'זכור לאברהם'	ד	20:30
כפר יונה	שוהם 27	ד	20:30	שתולה	בבית הכנסת המקומי	א-ד	אחרי מנחה
כפר סבא	בביה"נ ישראל (רומנים) שאול המלך 5	א	20:00	תל אביב	חיים בר לב 79	א	19:30
כפר סבא	ברח' המעלות 1/6	ב	20:30	תל אביב	מנחם וטוביה מדמון 33, כולל 'השלום'	א	21:00
לוד	ביכנ"ס 'חסדי יהושע'	שבת	17:00	תל אביב	לבלוב 1 ביהמ"ד 'אורות התקוה'	א-ה	20:30
מושב שחר	בביהמ"ד הסמוך לביכנ"ס של הישוב	א,ג,ד,ה	19:30	תל אביב	ההנהגה 130, ביכנ"ס 'זכור לאבנר'	ג	19:45
מצפה רמון	נחל רעף 8, ביכנ"ס 'אחוות דניל'	א	19:30	תל אביב	קבוץ גלויית 118 ביכנ"ס 'שער אושר'	ב	20:00
נתיבות	האר"י	א-ה	20:00	תל אביב	מנחם מדמון 17, ביכנ"ס 'קהילת יעקב'	ב	אחרי ערבית
נתיבות	הרב צבאן ביכנ"ס 'אור גני'	א-ה	20:00	תלמיים	הגן הישן	ה	22:30
עכו	בורוכוב 16 ביכנ"ס 'מטה אהרון'	א	20:00				

הצטרפו למגודי השיעורים!

www.hameir-laarets.org.il

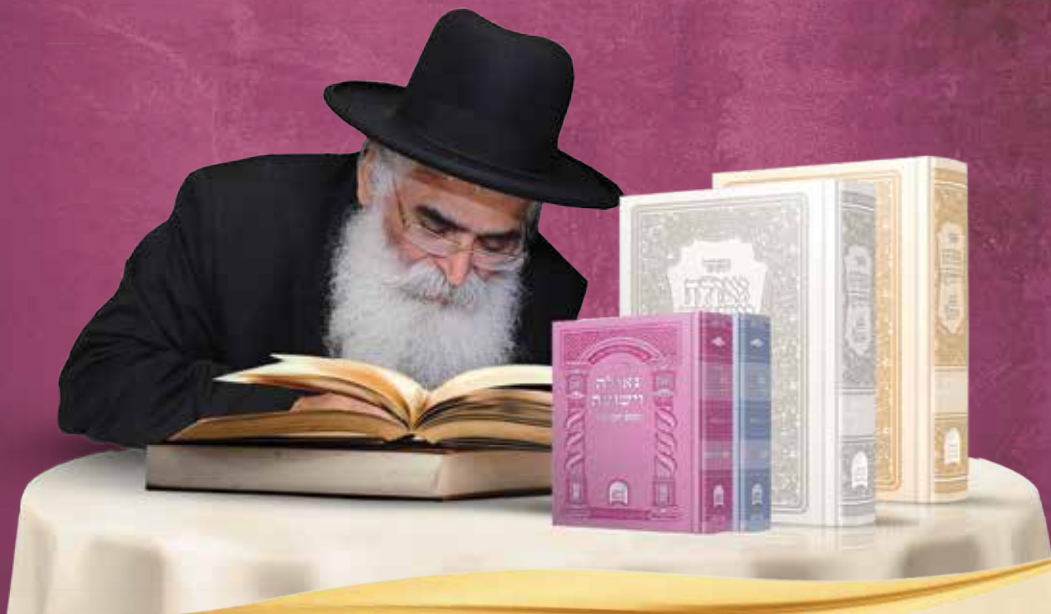
08-37-40-200

הסידור המדויק לתפילה מהלב שלך:

- 📖 לקט תפילות לאם ולבת לכל השנה
- 🔍 נעים לעין, אותיות מרהיבות
- 🕒 גדלים שונים - נוח לנשיאה בכל תיק
- 👤 כריכות במבחר גוונים, וכריכות עור

סידור 'גאולה וישועה' לבת ישראל
 הסידור ששופך אור חדש על עבודת התפילה
 מוגה ומדוקדק בכריכה מהודרת,
 עם תוספות עפ"י הקבלה והחסידות.
 בתוספת ספר תהלים, ותפילות לכל זמן ועת.

www.hameir-laarets.org.il
 08-37-40-200

סידור לשחרית באותיות בהירות ומאירות

קל ונעים ✓
 נוח לתיק התפילין ☑
 כתב גדול ומאיר עיניים 🔍
 בתוספת תפילות וסגולות רבות ⚡

סידור 'קול רינה וישועה'
 לתפילת שחרית של ימות החול
 על פי מנהגי אבינו מו"ר
 הרב **יורם מיכאל אברג'ל** זע"א

www.hameir-laarets.org.il
 08-37-40-200

שעזורי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 18:30
שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

שני - כל שבוע בשעה: 20:00
בית הכנסת 'היכל נפתלי' רחוב ברוריה 6

אשדוד

LIVE

שלישי - כ"ד טבת 17/1 בשעה: 20:00
בית הכנסת 'ישמח משה' רחוב הרב עובדיה יוסף 8

**אור
יהודה**

LIVE

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00
בית המדרש 'המאיר לארץ' רחוב הקציר 666

נתיבות

שיעורים נוספים ברחבי הארץ מתעדכנים
בכל תחילת שבוע באתר המאיר לארץ
www.hameir-laarets.org.il

בכל שבת 'מברכין החודש'
ביורכו באופן אישי לאחר קריאת ספר התהלים
כל מפקידי קופות הצדקה באותו החודש

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859
קו שמע - המאיר לארץ

פרשת שמות כ"א טבת התשפ"ג

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
18:01	17:29	16:38	באר שבע
17:59	17:27	16:36	תל אביב
17:56	17:25	16:34	חיפה
18:08	17:35	16:43	אילת
18:04	17:31	16:41	ירושלים
		16:21	ירושלים 40 דק'

מסילות אל הרב

מפי קדשו של אטור' זיע"א

אסור שיהיה לנו רפיון בעבודת ה', אומרת הגמרא (בבבא מציעא פ"ב ע"ב) ארבעה דברים צריך שיתחזק אדם בהם תמיד בכל כוחו, תורה ומעשים טובים, תפילה ודרך ארץ. טבע הדברים שאדם נחלש קצת, אבל צריך להתחזק, תמיד צריך לשאוף כלפי מעלה.

ראשית כל צריך לעשות כל המאמצים שלא ליפול, אבל אם נפלת, לא קרה כלום, תקום מיד, כמו שאנחנו רואים שכאשר הילדים משהקים הם מדי פעם מחליקים ונופלים, מיד הם זועקים זעקה גדולה ומרה, אם נותנים להם סוכריה או ממתק אחר, הם מדי קמים וממשיכים לשחק כאילו לא קרה כלום.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

- לתרומות: בנק מרכנתיל דיסקונט, סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'
- **ביט ופיבוקס במס' 054-26-380-26**